

De diversiteitswijzer

vragenlijst diversiteitscompetenties

Author(s)

van Verseveld, Marloes; Fukkink, Ruben

Publication date

2016

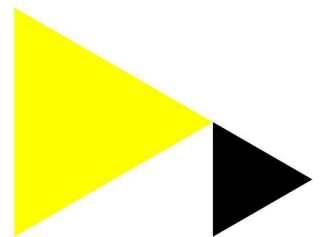
Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Verseveld, M., & Fukkink, R. (2016). *De diversiteitswijzer: vragenlijst diversiteitscompetenties*. Hogeschool van Amsterdam, Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Hogeschool van Amsterdam

De Diversiteitswijzer: Vragenlijst Diversiteitscompetenties

Marloes van Verseveld & Ruben Fukkink

Publicatie van Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding, Hogeschool van Amsterdam & Universitaire PABO Amsterdam,
Hogeschool/Universiteit van Amsterdam

© M. van Verseveld & R. Fukkink, (2016). *Handleiding Diversiteitswijzer: Vragenlijst Diversiteitscompetenties*.
Amsterdam: Hogeschool/Universitaire PABO van Amsterdam.

1. Handleiding Vragenlijst Diversiteitscompetenties

De Vragenlijst Diversiteitscompetenties heeft als doel om de attitudes, ervaren vaardigheden en kennis van leerkrachten te meten omtrent het omgaan met diversiteit in het basisonderwijs. Op deze manier krijgen leerkrachten inzicht in hun visie, handelen en kennis op dit gebied en kunnen ze deze zo nodig veranderen of versterken.

1.1 Toelichting op de thema's

De vragenlijst is gebaseerd op de competentiematrix van de Pabo HvA en van de UPvA, aangevuld met literatuur over diversiteit in het onderwijs. De VDC bestaat uit de volgende thema's:

Thema 1: Communicatie gericht op leerlingen en hun ouders

Onder dit thema vallen items die de attitude van leerkrachten meten: wat is de visie van leerkrachten omtrent de diversiteit van leerlingen en ouders in de communicatie met hen?

Thema 2: Creëren van een rijke en cultuur sensitieve leeromgeving

Onder dit thema vallen items die zijn onderverdeeld in pedagogische competenties en vakdidactische competenties. De items beogen afwisselend attitude, kennis en ervaren vaardigheden van leerkrachten te meten over het creëren van een rijke en cultuur sensitieve leeromgeving, bijvoorbeeld het controleren van onderwijsmateriaal op stereotypen.

Thema 3: Samenwerken met de omgeving

Onder dit thema vallen items die de ervaren vaardigheden en de attitudes van leerkrachten meten over het samenwerken met organisaties in de omgeving, zoals zorg- sociale, culturele en/of religieuze instellingen in de wijk.

Thema 4: Ouderbetrokkenheid

Onder dit thema vallen items die de attitudes van leerkrachten meten over ouderbetrokkenheid en het omgaan met diversiteit. Het gaat dan bijvoorbeeld om de mate waarin leerkrachten open staan voor ouders met andere denkbeelden.

Thema 5: Reflectie en ontwikkeling

Deze items beogen afwisselend attitude, kennis en ervaren vaardigheden van leerkrachten te meten over de mate waarin leerkrachten reflecteren op het omgaan met diversiteit en de mate waarin zij zich ontwikkelen op dit gebied, door zichzelf bijvoorbeeld op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen in de literatuur met betrekking tot diversiteit.

1.2 Leeswijzer

De vragenlijst bestaat uit twee onderdelen: de VDC en de Kennistoets. In het eerste deel komen stellingen aan de orde die gebaseerd zijn op de competentiematrix en op literatuur die hierbij aansluit. Het is de bedoeling dat leerkrachten die de VDC invullen, de stellingen doorlezen en daarna aangeven in hoeverre zij het met de stelling eens zijn: van 'helemaal niet mee eens' (1) tot 'helemaal mee eens' (5). In het tweede onderdeel, de Kennistoets, geven leerkrachten aan in hoeverre ze bekend zijn met een bepaald begrip. Zij kunnen daarbij kiezen voor 'Niet mee bekend' (0), 'Een beetje mee bekend' (1) en 'Wel mee bekend' (2).

1.3 Toelichting voor gebruik

Het is van belang dat de vragenlijst zo compleet en eerlijk mogelijk wordt ingevuld, zodat de uitkomsten zoveel mogelijk de werkelijke situatie weergeven. Hierbij is het, net als bij het observatie-instrument, belangrijk te vermelden dat dit instrument *geen* toetsingsmodel is, maar alleen gebruikt mag worden om leerkrachten vrijblijvend te ondersteunen in het ontwikkelen en reflecteren op hun competenties met betrekking tot het omgaan met diversiteit. Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de 'diversiteitscompetentie', is het nodig om naast de VDC ook de ODC te gebruiken. Op die manier is het gedrag van leerkrachten te vergelijken met de attitude en kennis van leerkrachten. Na afname van beide instrumenten kan dan zo optimaal mogelijk worden gereflecteerd. Iemand kan bijvoorbeeld erg overtuigd zijn van een bepaalde mening, maar zich onbewust het tegenovergestelde gedragen.

1.4 Na het scoren

Analyse van de scores op de vragenlijst geeft de leerkracht inzicht in zijn of haar huidige houding, kennis en ervaren vaardigheden met betrekking tot het omgaan met diversiteit in het onderwijs. Na validering van het instrument komen de volgende Deze verschillende competenties zijn verpakt in de volgende thema's:

Ik als leerkracht in de stad (score tussen 11 – 55 punten)

Deze score zegt iets over de ervaren vaardigheden als leerkracht: in hoeverre ben je als leerkracht proactief in het omgaan met diversiteit? De score zegt iets over de mate waarin leerkrachten vinden dat zij daadwerkelijke acties ondernemen op het gebied van communicatie, het creëren van een diversiteit-sensitieve leeromgeving (zowel pedagogisch als didactisch), samenwerking met de omgeving en reflectie en ontwikkeling van je professionele rol als leerkracht.

Onderwijs en de stad (score tussen 8 – 40 punten)

Deze score zegt iets over de houding van leerkrachten ten opzichte van diversiteitsgevoeligheid in het onderwijs. De score zegt iets over de mate waarin leerkrachten het belangrijk vinden om het onderwijs waar nodig aan te passen om diversiteitsgevoeliger te worden op het gebied van het creëren van een diversiteit-sensitieve leeromgeving (zowel pedagogisch als didactisch) en samenwerking met de omgeving.

Negatieve ervaringen rondom het omgaan met diversiteit (score tussen 5 – 25 punten)

Deze score zegt iets over de mogelijke ervaren negatieve ervaringen en attitude van leerkrachten met betrekking tot het omgaan met diversiteit. De score zegt iets over de mate waarin leerkrachten negatieve ervaringen hebben op het gebied van communicatie en het creëren van een diversiteit-sensitieve leeromgeving (zowel pedagogisch als didactisch).

Kennis over diversiteitsbegrippen (score tussen 0 – 20 punten)

Deze score zegt iets over de kennis die leerkrachten hebben over een aantal begrippen die relevant kunnen zijn voor het diversiteits-sensitief handelen. Verondersteld wordt dat deze kennis kan bijdragen aan het beter inschatten van situaties en handelen van leerkrachten met betrekking tot diversiteit in het onderwijs.

De Diversiteitwijzer - Vragenlijst Diversiteitscompetenties (VDC)

De Diversiteitswijzer - Vragenlijst Diversiteitscompetenties (VDC)

Waarom een diversiteitswijzer?

Lesgeven in de 'grote stad' vraagt om andere competenties van leerkrachten dan in andere, niet-stedelijke, gebieden. Leerkrachten die lesgeven in de grote stad hebben vaak te maken met een grotere diversiteit aan leerlingen en ouders, waarbij grote verschillen kunnen bestaan in etniciteit, cultuur, sociaal economische status en cognitieve en sociale competenties. Tegelijkertijd bevinden leerkrachten zich in een rijke sociale en culturele omgeving met een hoge concentratie aan educatieve voorzieningen, projecten en andere pedagogische professionals.

De Vragenlijst Diversiteitscompetenties

Deze 'culturele diversiteit' vraagt om bepaalde 'diversiteitscompetenties' van leerkrachten, die bovenop de vakinhoudelijke competenties komen. Met diversiteitscompetenties bedoelen wij: de vaardigheden, houding en kennis van leerkrachten op het gebied van diversiteit. De VDC brengt deze diversiteitscompetenties in kaart. Met deze kennis kun je met behulp van reflectievragen en het lezen van de aangereikte literatuur deze competenties verder ontwikkelen.

Het onderzoek

Het doel van de diversiteitswijzer is om leerkrachten handvatten te bieden om beter om te kunnen gaan met diversiteit in en om de school. Uit eerder onderzoek blijkt dat beginnende docenten dit lastig kunnen vinden en liever lesgeven in een kleinere en homogeenere omgeving. Een subdoel van de diversiteitswijzer is daarom ook om inzicht te krijgen in de kennis, houding en vaardigheden van leerkrachten omtrent diversiteit. Op die manier kan inzichtelijk worden gemaakt op welke punten er verder onderzoek nodig is of op welke punten er bijscholing of verandering in het grootstedelijke onderwijs nodig is.

Instructies:

Het invullen van de vragenlijst neemt ongeveer 20 minuten in beslag. Het is belangrijk dat je de vragenlijst zo eerlijk mogelijk invult, je gegevens blijven anoniem. Lees de stellingen zorgvuldig door, maar blijf niet te lang stilstaan bij een vraag. Neem voor meer informatie of vragen contact op met Marloes van Verseveld (m.d.van.verseveld@hva.nl).

Vragenlijst Diversiteitscompetenties

Beantwoord a.u.b. alle vragen. Alle gegevens worden anoniem verwerkt.

Naam (voor- en achternaam)	.....		
Geslacht	☐ Vrouw	☐ Man	
Leeftijd	..... jaar		
(Afgeronde) opleiding	.....		
Huidige studiejaar	☐ Studiejaar 1 ☐ Studiejaar 2 ☐ Studiejaar 3 ☐ Studiejaar 4 ☐ Ik ben afgestudeerd		
Naam van de school waar je op dit moment werkzaam bent of stage loopt	.....		
Plaats van de school waar je op dit moment werkzaam bent of stage loopt	.....		
Groep(en) van de school waar je op dit moment werkzaam bent of stage loopt	.....		
Ik ben geboren in	☐ In Nederland ☐ Afrika, Latijns-Amerika, het Midden-Oosten, of Azië (m.u.v. Indonesië of Japan) ☐ In Europa, Noord-Amerika, Australië, Indonesië of Japan		
Eén van mijn ouders is buiten Nederland geboren	☐ Ja, in: ☐ Afrika, Latijns-Amerika, het Midden-Oosten, of Azië (m.u.v. Indonesië of Japan) ☐ In Europa, Noord-Amerika, Australië, Indonesië of Japan ☐ Nee, mijn ouders zijn in Nederland geboren		

Geef aan in hoeverre je het eens bent met de onderstaande stellingen. Geef zo eerlijk mogelijk antwoord en probeer niet te lang na te denken over de stellingen.

		Helemaal niet mee eens	Niet mee eens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
1.	Het is noodzakelijk om als leerkrachten te weten uit welk land leerlingen oorspronkelijk komen en welke gewoonten zij hebben.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Het team moet afspraken maken over hoe er om moet worden gegaan met diversiteit van leerlingen en ouders.	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Het opbouwen van een pedagogische relatie met leerlingen en ouders uit een andere cultuur kost mij meer energie dan dat het me oplevert.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Ik gebruik de achtergrond van mijn leerlingen in de les.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Met veel verschillende culturen in de klas is het ondoenlijk om rekening te houden met de normen en waarden van elke leerling.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Ik vind het niet de taak van de leerkracht om de belangstelling van leerlingen voor andere culturen, gebruiken en overtuigingen te stimuleren.	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Als leerkracht ben je er verantwoordelijk voor dat leerlingen zich in elkaar leren verplaatsen.	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Groepjes leerlingen in de klas moeten altijd zo divers mogelijk samengesteld zijn.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Ik gebruik de stad vaak als rijke culturele leeromgeving in mijn les.	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Bij het behandelen van gevoelige onderwerpen (bijv. discriminatie, seksualiteit) ga ik na hoe leerlingen zichzelf en anderen zien.	☐	☐	☐	☐	☐

		Helemaal niet mee eens	Niet mee eens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
11.	Ik zorg voor activiteiten waarbij leerlingen actief vaardigheden in het omgaan met diversiteit ontwikkelen.	☐	☐	☐	☐	☐
12.	Ik evalueer onderwijsmaterialen kritisch op stereotypen.	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Discussies over gevoelige onderwerpen (bijv. seksualiteit, discriminatie) horen niet thuis op school (*)	☐	☐	☐	☐	☐
14.	Tweetaligheid is niet bevorderlijk voor de ontwikkeling van het kind.	☐	☐	☐	☐	☐
15.	Ik stem mijn pedagogisch handelen af in overleg met pedagogische instanties in het stadsdeel (bijv. de kinderopvang, buitenschoolse opvang, jeugdzorg).	☐	☐	☐	☐	☐
16.	In een stedelijke omgeving is samenwerking met professionals met een andere expertise onvermijdelijk en onmisbaar.	☐	☐	☐	☐	☐
17.	Ik neem initiatieven om in contact te komen met sociale, sportieve, culturele of religieuze instellingen in de omgeving van de school.	☐	☐	☐	☐	☐
18.	Ouders moeten zich niet bemoeien met het aanbod op school.	☐	☐	☐	☐	☐
19.	Onderwerpen waarbij ouders en ik erg verschillende denkbeelden hebben vermijd ik.	☐	☐	☐	☐	☐
20.	Ouders van etnische minderheden moeten hun manier van opvoeden zoveel mogelijk afstemmen op de Nederlandse cultuur.	☐	☐	☐	☐	☐
21.	Ik weet op welke manier kinderen opgroeien in verschillende stadsdelen van Amsterdam.	☐	☐	☐	☐	☐

		Helemaal niet mee eens	Niet mee eens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
22.	Ik heb kennis van de ervaren afstand tussen school en thuis die migrantenouders kunnen ervaren.	☐	☐	☐	☐	☐
23.	Ik houd mijzelf op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen in de literatuur met betrekking tot diversiteit in het basisonderwijs.	☐	☐	☐	☐	☐
24.	Je hoeft niet altijd rekening te houden met de culturele achtergrond van leerlingen.	☐	☐	☐	☐	☐

HOE BEREKEN IK MIJN VDC-SCORE?

		Helemaal niet mee eens	Niet mee eens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Score per vraag
1.	Het is noodzakelijk om als leerkrachten te weten uit welk land leerlingen oorspronkelijk komen en welke gewoonten zij hebben.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
2.	Het team moet afspraken maken over hoe er om moet worden gegaan met diversiteit van leerlingen en ouders.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
3.	Het opbouwen van een pedagogische relatie met leerlingen en ouders uit een andere cultuur kost mij meer energie dan dat het me oplevert. *	☐ (5)	☐ (4)	☐ (3)	☐ (2)	☐ (1)	...
4.	Ik gebruik de achtergrond van mijn leerlingen in de les.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
5.	Met veel verschillende culturen in de klas is het ondoenlijk om rekening te houden met de normen en waarden van elke leerling. *	☐ (5)	☐ (4)	☐ (3)	☐ (2)	☐ (1)	...
6.	Ik vind het niet de taak van de leerkracht om de belangstelling van leerlingen voor andere culturen, gebruiken en overtuigingen te stimuleren. *	☐ (5)	☐ (4)	☐ (3)	☐ (2)	☐ (1)	...
7.	Als leerkracht ben je er verantwoordelijk voor dat leerlingen zich in elkaar leren verplaatsen.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
8.	Groepjes leerlingen in de klas moeten altijd zo divers mogelijk samengesteld zijn.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
9.	Ik gebruik de stad vaak als rijke culturele leeromgeving in mijn les.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...

		Helemaal niet mee eens	Niet mee eens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Score per vraag
10.	Bij het behandelen van gevoelige onderwerpen (bijv. discriminatie, seksualiteit) ga ik na hoe leerlingen zichzelf en anderen zien.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
11.	Ik zorg voor activiteiten waarbij leerlingen actief vaardigheden in het omgaan met diversiteit ontwikkelen (bijv. verplaatsen in elkaar).	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
12.	Ik evalueer onderwijsmaterialen kritisch op westerse stereotypen.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
13.	Discussies over culturele onderwerpen (bijv. seksualiteit, discriminatie) horen niet thuis op school. (*)	☐ (5)	☐ (4)	☐ (3)	☐ (2)	☐ (1)	...
14.	Tweetaligheid is niet bevorderlijk voor de ontwikkeling van het kind. *	☐ (5)	☐ (4)	☐ (3)	☐ (2)	☐ (1)	...
15.	Ik stem mijn pedagogisch handelen af in overleg met pedagogische instanties in het stadsdeel (bijv. de kinderopvang, buitenschoolse opvang, jeugdzorg).	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
16.	In een stedelijke omgeving is samenwerking met professionals met een andere expertise onvermijdelijk en onmisbaar.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
17.	Ik neem initiatieven om in contact te komen met sociale, sportieve, culturele of religieuze instellingen in de omgeving van de school.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
18.	Ouders moeten zich niet bemoeien met het aanbod op school. *	☐ (5)	☐ (4)	☐ (3)	☐ (2)	☐ (1)	...
19.	Onderwerpen waarbij ouders en ik erg verschillende denkbeelden hebben vermijd ik. *	☐ (5)	☐ (4)	☐ (3)	☐ (2)	☐ (1)	...

		Helemaal niet mee eens	Niet mee eens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Score per vraag
20.	Ouders van etnische minderheden moeten hun manier van opvoeden zoveel mogelijk afstemmen op de Nederlandse cultuur.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
21.	Ik weet op welke manier kinderen opgroeien in verschillende stadsdelen van Amsterdam.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
22.	Ik heb kennis van de ervaren afstand tussen school en thuis die migrantenouders kunnen ervaren.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
23.	Ik houd mijzelf op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen in de literatuur met betrekking tot diversiteit in het basisonderwijs.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
24.	Je hoeft niet altijd rekening te houden met de culturele achtergrond van leerlingen.	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)	☐ (4)	☐ (5)	...
Totaalscore alle blauwe vakjes:							...
Totaalscore alle groene vakjes:							...
Totaalscore alle rode vakjes:							...

KENNISTOETS

KENNISTOETS

Hieronder staat een korte lijst met kernbegrippen die met diversiteit te maken hebben.

Geef telkens aan in hoeverre je bekend met dit begrip in de context van het onderwijs.

		Niet mee bekend	Een beetje mee bekend	Goed mee bekend
1.	Superdiversiteit	☐	☐	☐
2.	Gedifferentieerde instructie	☐	☐	☐
3.	Lage context-culturen	☐	☐	☐
4.	'Bridging' en 'bonding'	☐	☐	☐
5.	Dubbele loyaliteit	☐	☐	☐
6.	Perspectiefwisseling	☐	☐	☐
7.	Sociaal kapitaal	☐	☐	☐
8.	Etnotheorieën van ouders	☐	☐	☐
9.	Etnische identiteit	☐	☐	☐
10.	Ik- en wij-culturen	☐	☐	☐

HOE BEREKEN IK MIJN KENNISTOETS-SCORE?

Berekening van de kennistoets-score is relatief eenvoudig: tel het totaal aantal punten op m.b.v. onderstaande puntentelling:

		Niet mee bekend	Een beetje mee bekend	Goed mee bekend	Score
1.	Superdiversiteit	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
2.	Gedifferentieerde instructie	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
3.	Lage context-culturen	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
4.	'Bridging' en 'bonding'	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
5.	Dubbele loyaliteit	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
6.	Perspectiefwisseling	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
7.	Sociaal kapitaal	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
8.	Etnotheorieën van ouders	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
9.	Etnische identiteit	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
10.	Ik- en wij-culturen	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	...
Totaalscore alle vakjes:					...

FEEDBACK: WAT BETEKENT MIJN VDC-SCORE?

De Vragenlijst Diversiteitscompetenties geeft inzicht in de volgende thema's:

- ❖ Ik als leerkracht in de stad (score tussen 11 – 55 punten)
- ❖ Onderwijs en de stad (score tussen 8 – 40 punten)
- ❖ Negatieve ervaringen rondom het omgaan met diversiteit (score tussen 5 – 25 punten)
- ❖ Kennis over diversiteitsbegrippen (score tussen 0 – 20 punten)

Jouw score

Hieronder vind je jouw score per thema. Vervolgens vind je de uitleg van deze thema's en scores. Naar aanleiding van deze scores kun je bepalen welke competenties je wil verbeteren als leerkracht. Dit kun je doen met behulp van reflectievragen en het lezen van een reader met verdiepende literatuur.

	Ik als leerkracht in de stad	Onderwijs in de stad	Negatieve ervaringen	Kennistoets
Lagere score	11 - 34	8 - 26	5 - 18	0 – 4
Middelste scores	35 – 39	27 – 30	19 - 21	5 – 9
Hogere score	40 - 55	31 - 40	22 - 25	10 – 20

Beknopte uitleg thema's en scores VDC

Ik als leerkracht in de stad

Dit onderdeel is vooral gericht op jouw eigen ervaringen als leerkracht: in hoeverre vind je dat je zelf daadwerkelijk acties onderneemt in het omgaan met diversiteit? Een relatief hoge score (> 37 punten) betekent dat je veel acties onderneemt op het gebied van diversiteit, terwijl een relatief lage score (< 37 punten) kan betekenen dat je dit minder belangrijk vindt of hierin kunt verbeteren.

De score zegt iets over de mate waarin je de achtergrond van leerlingen kent en deze kennis inzet in de les: ga je bijvoorbeeld na hoe verschillende leerlingen denken over bepaalde gevoelige onderwerpen, controleer je onderwijsmaterialen op westerse stereotypen en leer je leerlingen vaardigheden aan om met diversiteit om te gaan? Verder zegt de score iets over de mate waarin je vindt dat je zelf samenwerkt met instellingen of organisaties in de omgeving van de school, zoals met zorginstellingen, maar ook met een kerk of moskee, sportvereniging of buurthuis. Tot slot kijkt dit onderdeel naar de ervaren kennis die je hebt als leerkracht over de stadsdelen in Amsterdam, onder welke omstandigheden kinderen hier opgroeien en hoe dit zich verhoudt tot je rol als leerkracht: school je jezelf bij op dit onderwerp en hoe ervaren ouders op school de afstand tussen de school- en thuisomgeving.

Score 'Ik als leerkracht in de stad'

Hieronder staan de mogelijke scores, afgezet tegen veelvoorkomende scores van 2^e jaar pabostudenten van de Hogeschool van Amsterdam in 2015. Deze scores zijn geordend van laag naar hoog en vervolgens gecategoriseerd in vier delen: de laagste kwart scores (eerste 25% scores), de tweede kwart scores (tweede 25% scores), de derde kwart scores (derde 25%) en de vierde kwart scores (vierde 25%). De middelste score is 37.

Vergelijk hieronder je eigen score met de scores uit het onderzoek:

<i>Ik als leerkracht in de stad</i>	
Aantal punten	
<i>Minimale score is 11 punten</i>	
Lager dan 34 punten	Laagste kwart scores
Tussen de 34 en 37 punten	Scores onder de middelste score
Tussen de 37 en 40 punten	Scores boven de middelste score
Hoger dan 40 punten	Hoogste kwart scores
<i>Maximale score is 55 punten</i>	

Wil je weten hoe je aan deze score komt? Ga dan terug naar de 'groene vragen' en bekijk op welke vragen je relatief laag hebt gescoord (lager dan 3) en op welke vragen je relatief hoog hebt gescoord (hoger dan 3). Welke vaardigheden wil je verbeteren?

Beknopte uitleg thema's en scores VDC

Onderwijs in de stad

Dit onderdeel is vooral gericht op jouw houding ten opzichte van diversiteit in het onderwijs in het algemeen. Een relatief hoge score (< 29 punten) wil zeggen dat je het belangrijk vindt dat onderwijs diversiteitsgevoelig is. Een relatief lage score (> 29 punten) kan betekenen dat je dit minder belangrijk vindt, of dat dit niet van toepassing is in jouw situatie.

De score zegt iets over je houding met betrekking tot diversiteitsgevoeligheid van onderwijs: moet je als team op school afspraken maken over het omgaan met diversiteit?; moeten leerlingen zich op school leren verplaatsen in elkaar?; vind je het belangrijk om leerlingen gemixt samen te stellen op basis van diversiteit?; vind je dat de werelden 'school' en 'thuis' aan elkaar verbonden moeten zijn, of zijn dit gescheiden werelden? En vind je dat onderwijs moet samenwerken met instellingen in de omgeving?

Score 'onderwijs in de stad'

Hieronder staan de mogelijke scores, afgezet tegen veelvoorkomende scores van 2^e jaar pabostudenten van de Hogeschool van Amsterdam in 2015. Deze scores zijn geordend van laag naar hoog en vervolgens gecategoriseerd in vier delen: de laagste kwart scores (eerste 25% scores), de tweede kwart scores (tweede 25% scores), de derde kwart scores (derde 25%) en de vierde kwart scores (vierde 25%). De middelste score is 29.

Vergelijk hieronder je eigen score met die uit het onderzoek:

Onderwijs in de stad	
Aantal punten	
Minimale score is 8	
Lager dan 26 punten	Laagste kwart scores
Tussen de 26 en 29 punten	Scores onder de middelste score
Tussen de 29 en 31 punten	Scores boven de middelste score
Hoger dan 31 punten	Hoogste kwart scores
Maximale score is 40 punten	

Wil je weten hoe je aan deze score komt? Ga dan terug naar de 'blauwe vragen' en bekijk op welke vragen je relatief laag hebt gescoord (lager dan 3) en op welke vragen je relatief hoog hebt gescoord (hoger dan 3). Welke vaardigheden wil je verbeteren?

Beknopte uitleg thema's en scores VDC

Negatieve ervaringen

Dit onderdeel is gericht op de mate van negatieve ervaringen die je hebt bij het omgaan met diversiteit. Een relatief hoge score geeft aan dat je mogelijk weinig negativiteit voelt met betrekking tot het omgaan met diversiteit. Een relatief lage score kan betekenen dat je veel negatieve ervaringen hebt met het omgaan met diversiteit, of dat je hier geen ervaring mee hebt. Lukt het je bijvoorbeeld om een positieve pedagogische relatie op te bouwen met verschillende leerlingen en ouders, of verloopt de communicatie met hen stroef? Vind je het de taak van de leerkracht om rekening te houden met verschillende waarden en normen, of vind je dit niet horen bij de taak van een school?

Score 'negatieve ervaringen'

Hieronder staan de mogelijke scores, afgezet tegen veelvoorkomende scores van 2^e jaar pabostudenten van de Hogeschool van Amsterdam in 2015. Deze scores zijn geordend van laag naar hoog en vervolgens gecategoriseerd in vier delen: de laagste kwart scores (eerste 25% scores), de tweede kwart scores (tweede 25% scores), de derde kwart scores (derde 25%) en de vierde kwart scores (vierde 25%). De middelste score is 20.

Vergelijk hieronder je eigen score met die uit het onderzoek:

Negatieve ervaringen	
Aantal punten	
Minimale score is 5 punten	
Lager dan 18 punten	Laagste kwart scores
Tussen de 18 en 20 punten	Scores onder de middelste score
Tussen de 20 en 22 punten	Scores boven de middelste score
Hoger dan 22 punten	Hoogste kwart scores
Maximale score is 25 punten	

Wil je weten hoe je aan deze score komt? Ga dan terug naar de 'rode vragen' en bekijk op welke vragen je relatief laag hebt gescoord (lager dan 3) en op welke vragen je relatief hoog hebt gescoord (hoger dan 3). Welke vaardigheden wil je verbeteren?

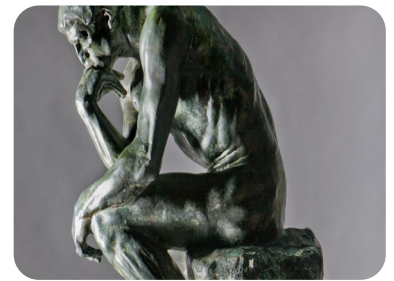
Beknopte uitleg score Kennistoets

Kennis over diversiteitsbegrippen

De kennistoets meet jouw ervaren kennis van een aantal begrippen over culturele diversiteit in het onderwijs. De score zegt iets over jouw achtergrondkennis van begrippen die je kunnen helpen bij het omgaan met culturele diversiteit in de klas. Wat weet je bijvoorbeeld van de etnische identiteit van leerlingen en hoe beïnvloedt dit de sociale en cognitieve ontwikkeling van leerlingen? Deze achtergrondkennis kan je helpen om situaties en leerlingen beter in te schatten en helpt daarmee om je competenties op dit gebied te verhogen.

Score kennistoets

Hieronder staan de mogelijke scores, afgezet tegen veelvoorkomende scores van 2^e jaar pabostudenten van de Hogeschool van Amsterdam in 2015. Deze scores zijn geordend van laag naar hoog en vervolgens gecategoriseerd in vier delen: de laagste kwart scores (eerste 25% scores), de tweede kwart scores (tweede 25% scores), de derde kwart scores (derde 25%) en de vierde kwart scores (vierde 25%). De middelste score is 7.

Vergelijk hieronder je eigen score met die uit het onderzoek:

Kennistoets	
Aantal punten	
Minimale score is 0 punten	
Lager dan 4 punten	Laagste kwart scores
Tussen de 5 en 7 punten	Scores onder de middelste score
Tussen de 7 en 10 punten	Scores boven de middelste score
Hoger dan 10 punten	Hoogste kwart scores
Maximale score is 20 punten	

Wil je weten hoe je aan deze score komt? Ga dan terug naar de 'oranje vragen' en bekijk op welke vragen je relatief laag hebt gescoord (0) en op welke vragen je relatief hoog hebt gescoord (2).

Feedback of suggesties voor aanscherping?

Dit is de eerste versie van dit instrument. De wens is het instrument verder te blijven ontwikkelen en aanscherpen. Suggesties daarvoor zijn welkom!

Contact: Ruben Fukkink (r.g.fukkink@hva.nl), Marloes van Verseveld (m.d.van.verseveld@hva.nl)